

SÖDERMANLANDS NYHETER

Nr 196. 77:e årg.

Onsdagen den 26 augusti 1970

Pris 60 öre

Wappersta-Lasse — trädgårdsmästaren som spelar och samlar på dragspel

VAGNHÄRAD: Gustav Larsson, Wappersta, Vagnhärad — eller Wappersta-Lasse som han mestadels kallas — har en förnämlig samling gamla dragspel, huvudsakligen Magdeburgare. Från när och fjärran kommer folk för att studera samlingen, gruppresor, stora och små "dragspelskungar" osv. Bland kan nämnas att ägaren till landets största samling av

Wappersta-Lasse samlar inte bara dragspel, han driver också en handelsträdgård och är i full färd med att ta upp rödbetor när SN hälsar på. Trots att han är fyllda 75 år är han i farten från morgon till kväll och kopplar då och då av från trädgårdsmästeriet med framträdanden på olika håll. Under veckan som gått har han bland annat medverkat i en inspelning av Gnesta-Kalles Våra favoriter och deltagit i en spelmansstämma i Eskilstuna. Favoritprogrammet sänds fö på lördag och här spelar Gustav Larsson på ett av sina dragspel en låt som komponerades 1907 och som har tre namn: Friarvalsen, Kom Adolfin eller Balen på bakgården — det är bara att välja.

— Det är ett kul gäng som medverkar i programmet den här gången, påpekar han, bland Brita Borg och Stig Järrel. Och han bör veta vad han talar om eftersom det nu var tionde gången han stod på Favoritscenen.

Wappersta-Lasse började spela dragspel när han var i åttaårsåldern — det lät väl därefter, menar han. Sitt första spel — ett Magdeburger förstas eftersom det inte fanns något annat på den tiden — köpte han hos Kullbergs i Nyköping för 11 kronor. Året var 1907. Spelet har han sorgligt nog inte kvar, det har gått upp i limningen för länge sedan. Men han har i alla fall nu 32 dragspel i sin samling och bland rariteterna kan nämnas ett med darrton, ett ljud som inte går att framställa nu. Hagströms dragspelsfabrik försökte i många år, dock utan att lyckas. Endast ett tiotal spel av denna typ torde finnas bevarade i hela världen, de gjordes nämligen på beställning.

Genom Nordisk folkmusik i Göteborg har Gustav Larsson fått ett annat sällsynt spel, försett med ringklockor som pinglar vackert i takt med musiken. En dyrgrip är verkligen ett amerikanskt dragspel, dekorerat med beslag av silver och troligen det enda som finns i världen. I

samlingen finns också ett av de allra första tvåradiga dragspel som tillverkats, dessa spel ansågs storartade när de på sin tid kom ut i handeln.

Exakt när Wappersta-Lasse började samla gamla dragspel vet han inte, det kan vara 20 och det kan också vara 25 år sedan. Men när han ändå kom igång med samlandet blev det av bara farten även andra instrument, sålunda har han tre psalmodikon av olika modell, ett från Sörmland, ett från Uppland och ett från Östergötland. Varje landskap, ja nästan varje härad och socken, hade nämligen sin speciella sort av detta instrument, som huvudsakligen användes i skolor och vid religiösa sammankomster och var ett slags föregångare till orgeln.

Fonografer hittar man minsann inte överallt, men vid Wappersta finns faktiskt en tillverkad av själva uppfinnaren Thomas Alvar Edison. Fonografen utvecklades småningom till grammofon och givetvis är samlingen kompletterad även med en sådan, en mycket stilig sak med trätt av blankpolerad mässing.

Vid flera tillfällen har Gustav Larsson sökt intressera Musikhistoriska museet för sin samling, men där har man märkligt nog inte intresserat sig för dragspel. Nu har han emellertid hört att museet köpt en samling spel och att man ämnar inreda ett särskilt dragspelsrum i de nya lokaler när numera förfogar över. Kanske kommer något eller några av Wappersta-Lasses spel att återfinnas där om några år.

BESS

gamla dragspel besökt Wappersta och därvid kunnat konstatera att där finns sällsyntheter som inte ens han, trots omfattande resor och studium av ca 5 000 olika dragspel, inte tidigare träffat på.

— Sten Broman är snart den enda som inte varit här, säger Gustav Larsson, honom väntar jag på.

Minsta spelet i samlingen är från Kina och relativt nytillverkat. Gustav Larsson lyckades trolla fram riktigt bra ljud ur spelet, det kan SN:s medarbetare intyga.

Wappersta-Lasse — en man med många spel på hyllan

VAGNHÄRAD: Wappersta-Lasse, eller Gustav Larsson, som han egentligen heter, är trots sina 75 år jämt i farten. När han inte är med i framträdanden i radio eller på andra håll sysslar han med sin handelsträdgård. Dessutom samlar han dragspel. Han har i sin samling inte mindre än 32 dragspel och bland rarite-

terna är ett med darrton, ett ljud som inte går att framställa nu. I hela världen finns troligen inte mer än ett tiotal dragspel av den här typen.

Han har spelat dragspel sedan han var åtta år. Det första dragspelet var ett Magdeburger, det fanns bara sådana på den tiden, köpte han i Nyköping för 11 kr. I sin

samling har han många Magdeburgerspel men sitt första har tyvärr gått förlorat för länge sedan.

BILDEN: Wappersta-Lasse drar gärna en låt på något av sina dragspel. I bakgrunden ses några spel ur den fina samlingen.

— Sidan 11 —

